

RAPPORT WERKGROEP ZORGWEKKENDE VERMISSINGEN
(werkgroep 1)
ingesteld door de beheersdriehoek
van de regiopolitie Zuid-Holland-Zuid

Versie: 2.3
Datum: 31 januari 2012
Status: definitief

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Werkwijze	3
1.2.1	De opdracht	3
1.2.2	Werkwijze	3
1.3	Knelpunten	4
2	De opdracht uitgewerkt.....	5
2.1	Definieer het begrip ‘zorgwekkende vermissing’, zowel voor meerderjarige als minderjarige personen.....	5
2.1.1	Categorisering vermissingzaken	5
2.1.2	Scope	6
2.2	Formuleer een aangepaste werkwijze inzake onderzoeken naar urgente vermissingen.	7
2.3	Beschrijf de aanpassing op de projectorganisatie, waarbij separate aandacht wordt besteed aan herijking van de informatieorganisatie.....	8
2.4	Beschrijf de verschillende verantwoordelijkheden en rolverdeling die aan de orde zijn.	8
2.4.1	(Dienstdoende) Hulpofficier van justitie	9
2.4.2	Officier van Dienst (OvD-P of OvD-R)	9
2.4.3	Meldkamer/Operationeel Centrum	9
2.4.4	Specialist vermiste personen.....	10
2.4.5	Piketofficier van justitie	10
2.4.6	Rechercheofficier.....	10
2.4.7	Basisteams	10
2.4.8	Recherche	11
2.4.9	Forensische opsporing.....	11
2.4.10	Gedragsdeskundige	11
2.4.11	Landelijk Bureau Vermiste Personen (LBVP)	12
2.4.12	Informatieorganisatie	12
2.4.13	24/7 12	
2.4.14	. Piketdienst KMT/ hoofdofficier van dienst politie.....	13
2.4.15	. Korpschef c.q. lid korpsleiding/lid regioleiding.	13
2.5	Beschrijf de snelheid waarmee opgeschaald dient te worden <i>binnen de eerste 24 uur</i>.....	13
2.5.1	Op- en afschaling	13
2.6	Werk binnen de bestaande kaders, waaronder het nieuwe Landelijk Protocol Vermiste Personen	14
2.6.1	Juridisch kader	14
2.6.2	Koppelvlakken.....	14
3	Implementatie	15
4	Conclusies en aanbevelingen	16
4.1	Conclusies	16
4.2	Aanbevelingen	16
5	BIJLAGEN.....	17

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Op 10 maart 2010 werd in Dordrecht de 12 jarige Milly Boele vermist. Na een periode van onderzoek bleek zij kort na de vermissing om het leven te zijn gebracht. In een op de vermissing volgend recherche onderzoek werd de dader van het levensdelict aangehouden.

De vermissing van Milly Boele deed veel stof opwaaien in de media, zowel in de regionale als de landelijke media. In diverse media werd gesteld dat de politie Zuid-Holland-Zuid in deze zaak niet op een juiste manier was opgetreden.

Alle gebeurtenissen rondom deze vermissing waren voor de beheersdriehoek van de regiopolitie Zuid-Holland-Zuid aanleiding om een onafhankelijke evaluatiecommissie in te stellen, de commissie Leeuwe. Op 3 april 2011 bracht deze commissie haar rapport uit.

Op grond van de rapportage van de commissie Leeuw heeft de beheersdriehoek van de regiopolitie Zuid-Holland-Zuid in september 2011 twee werkgroepen in het leven geroepen om de werkwijze bij vermissingen verder te verbeteren.

Eén werkgroep richt hierbij zich op de werkwijze rondom zorgwekkende vermissingen (werkgroep 1), terwijl de andere werkgroep zich bezig houdt met de communicatie aspecten van ernstige misdrijven (werkgroep 2). In bijlage 1 is de opdracht aan en de samenstelling van de beide werkgroepen opgenomen.

De hier voorliggende rapportage is het product van werkgroep 1. Voor de leesbaarheid van het rapport wordt voor de rest van dit document verwezen naar "de werkgroep".

1.2 WERKWIJZE

1.2.1 De opdracht.

Op 5 september 2011 installeerde de beheersdriehoek de werkgroep en verschaftte de beheersdriehoek de opdracht aan de werkgroep. Aansluitend aan de installatie heeft de werkgroep zich gebogen over de opdracht. Op grond van deze eerste gedachtevorming werd de opdracht op twee punten verduidelijkt.

Hierdoor is voor de werkgroep de volgende opdracht ontstaan (*wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke opdracht schuin gedrukt*)

Opdracht werkgroep 1 'Werkwijze en projectorganisatie zorgwekkende vermissingen'

- Definieer het begrip 'zorgwekkende vermissing', *zowel voor meerderjarige als minderjarige personen.*
- Formuleer een aangepaste werkwijze inzake onderzoeken naar zorgwekkende vermissingen.
- Beschrijf de aanpassing op de projectorganisatie, waarbij separate aandacht wordt besteed aan herijking van de informatieorganisatie.
- Beschrijf de verschillende verantwoordelijkheden en rolverdeling die aan de orde zijn.
- Beschrijf de snelheid waarmee opgeschaald dient te worden *binnen de eerste 24 uur.*
- Werk binnen de bestaande kaders, waaronder het nieuwe Landelijk Protocol Vermiste Personen.

1.2.2 Werkwijze.

Tijdens de eerste bijeenkomst van de werkgroep werd bekend dat door de landelijke expertgroep Algemeen Rechercheren van de Raad van Korpschefs en het landelijk overleg Rechercheofficiëren eind 2009 een werkgroep "Vermiste Personen" was ingesteld. Een conceptrapport van deze werkgroep was op 5 september 2011 beschikbaar. Het werkveld van deze werkgroep bleek een grote mate van overlapping te hebben met de opdracht van de werkgroep.

Tijdens de eerste bijeenkomst werd daarom besloten een nauwe samenwerking aan te gaan met vertegenwoordigers van de werkgroep "Vermiste personen". Zo hebben op grond van een gezamenlijke bespreking de leden van de werkgroep input gegeven aan de landelijke werkgroep vermiste personen, die vervolgens verwerkt is in de definitieve versie van de werkgroep "Vermiste Personen".

Inmiddels is het rapport "Vermiste Personen" in definitieve vorm verschenen en vormt voor de werkgroep een basisdocument. Het rapport is als bijlage 4 toegevoegd aan de rapportage van de werkgroep.

De dames E. Hofman en I. Schijf, lid van de werkgroep "Vermiste Personen", zijn in deze opgetreden als liaison naar c.q. buitengewoon lid van de werkgroep.

Echter, de werkgroep vermiste personen verkeerde in de veronderstelling dat naast het rapport van de landelijke werkgroep vermiste personen ook een nieuw protocol zou worden opgeleverd. Dit is echter niet het geval gebleken.

Teneinde invulling te geven aan een van de deelopdrachten, namelijk het formuleren van een aangepaste werkwijze, is door één van de leden van de werkgroep contact gezocht met de Voorziening voor Product- en Procesontwikkeling van de VtsPN (VPP).

Met hulp van medewerkers van dit politieonderdeel, de dames N. Elenbaas, L. de Jong en D. Vreugdenhil, wordt, gebruikmakend van best practices uit het land, een landelijke procesbeschrijving van vermissingen gemaakt. Hiervoor is een ad hoc expertgroep samengesteld die een paar keer bij elkaar is gekomen om de best practices te bespreken. Ook in deze expertgroep zijn leden van de landelijke werkgroep vermiste personen vertegenwoordigd. De procesbeschrijving zal in januari 2012 worden opgeleverd.

In dit rapport zijn de tussenresultaten van de op te stellen procesbeschrijving en bevindingen verwerkt. De medewerkers van VPP hebben in het kader van de samenwerking ook twee vergaderingen van de werkgroep bijgewoond.

1.3 KNELPUNTEN

In de huidige werkwijze vermiste personen doen zich in het algemeen een aantal knelpunten voor. Deze knelpunten hebben betrekking op verschillende onderdelen in het proces. Onderstaand volgt een grove opsomming, ingedeeld naar verschillende functies uit het Referentiemodel Bedrijfsprocessen Politie (RBP).

Intake

- Het niet als een vermissing herkennen en daarmee als zodanig registreren van een melding vermist persoon (bijv. dienstverlening, suïcide, conflict, gezondheid)
- Verkeerd inschatten van het risico bij een melding van vermissing

Vorbereiden

- Onvoldoende overleg en samenwerking met partners over de aanpak van vermissingen
- Dit geldt zowel voor het starten actie bij een vermiste persoon, alsook ten behoeve van preventie

Uitvoeren

- Niet snel genoeg inzet plegen.
- Niet de meest effectieve aanpak kiezen
- Te laat opschalen
- Inzet is onvoldoende gebaseerd op basis van (beschikbare) kennis¹, (real-time) informatie en juridische mogelijkheden.
- Monitoring van (langdurige) vermissingen is onvoldoende geborgd.
- Huidige juridische kaders beperken bevoegdheden bij vermissingen waarbij er geen vermoeden van een misdrijf is.

Sturing

- Onduidelijkheid in de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

In de in januari 2012 op te leveren procesbeschrijving wordt gepoogd een oplossing voor deze knelpunten te geven. Vooruit lopend hierop worden hieronder wel al voorstellen gedaan over:

- Categorisering (snelle categorisering, waarbij het uitgangspunt is: liever een keer te hoog inschatten en daarna afschalen. Het gaat immers om het redden van levens)
- Samenwerking tussen politie en partners (bijvoorbeeld het OM over inzet na een melding).
- Verantwoordelijkheidsverdeling met daaraan gekoppelde vaste rollen (door het benoemen van een nieuwe projectorganisatie bij vermissingen).

¹ Zowel kennis van wetenschappelijke bevindingen als kennis van juridische kaders en daarbij behorende bevoegdheden.

2 DE OPDRACHT UITGEWERKT

De opdracht aan de werkgroep valt gezien uiteen in zes deelopdrachten, maar er nadrukkelijk samenhang te ontdekken is tussen de deelopdrachten. Hieronder zal per deelopdracht primair separaat gerapporteerd worden.

2.1 DEFINIEER HET BEGRIP ‘ZORGWEKKENDE VERMISSING’, ZOWEL VOOR MEERDERJARIGE ALS MINDERJARIGE PERSONEN.

De huidige categorisering werkt terughoudendheid in de hand, waardoor bepaalde zaken onterecht als niet urgent worden beoordeeld. Daarom is gezocht naar een nieuwe wijze van categoriseren.

In het Eindrapport Landelijke Werkgroep Vermiste Personen zijn de in Engeland, België en Nederland gehanteerde categorisering van vermissingen beschreven. Op grond van een uitgebreide discussie tijdens de expertsessies, de terugkoppeling aan Werkgroep 1 en consultatie van bij dit onderwerp betrokken collega's in de korpsen, alsmede Alain Remue uit België, wordt een categorisering voorgesteld die een combinatie is van deze drie categorisering (zie bijlage). Argumenten die leidend zijn bij dit voorstel:

Het begrip “een zorgwekkende vermissing” kan op verschillende manieren omschreven worden.

Uit de rapportage van de landelijke werkgroep vermiste personen blijkt dat verschillende landen in Europa vermissingen op verschillende manieren in categorieën indelen.

Op grond van een nadere discussie over de modellen uit Nederland, België en Engeland, zoals die in het rapport van de landelijke werkgroep vermiste personen is opgenomen, is er gekozen voor een onderverdeling in twee categorieën, te weten “urgente vermissingen” en “overige vermissingen”.

De benaming van de zwaarste categorie urgente vermissingen is gekozen omdat deze terminologie aansluit bij de beleving van niet-uitstelbaar optreden door de politie. In de benaming voor de categorie van de overige vermissingen is nadrukkelijk vermeden om gebruik te maken van een tegenstelling als urgent versus niet-urgent, om te voorkomen dat de laatste categorie vermissingen niet worden opgepakt, terwijl er wel inzet van de politie noodzakelijk is.

2.1.1 Categorisering vermissingszaken

Categorie	Voorwaarden	Voorbeelden
		Van mogelijke doelgroepen die in relatie tot de voorwaarde de categorie kunnen helpen bepalen
Urgente vermissing Vanuit het onrustwekkende karakter onmiddellijke (opsporings)actie ondernemen onder aansturing van tactisch niveau, ten behoeve van het (levend) vinden van de vermiste persoon.	- Substantiële aanwijzingen dat vermiste in gevaar is doordat de vermissing in complete tegenstelling is tot het normale gedrag, of	- Jonger dan 13 jaar
	- Aanwijzingen dat de vermiste persoon slachtoffer is van een misdrijf, of	- Verstandelijke of lichamelijke beperkt persoon die direct hulp nodig heeft
	- Substantiële aanwijzingen dat rondom de vermiste er een gevaar is voor de veiligheid van de samenleving/anderen	- Directe medische zorg nodig (zoals dementerenden)
		- Onrustwekkende omstandigheden (niet per definitie verdachte omstandigheden in strafvorderlijke zin)
		- Jongeren in gezelschap van criminelen
		- Aanwijzingen voor (voornemen) zelfdoding
		- Mogelijk voornemen tot misdrijf
		- Hulpbehoevend op basis van gebrek aan zelfredzaamheid (bv. hoogbejaarde).
		- enz

Overige vermissing Advisering van de achterblijvers en noodzakelijke registratie en relevante opsporingsacties ondernemen	- Geen directe aanwijzingen van bedreiging, gevaar of risico, of	- Redenen om weg te lopen - Verdwenen met meedeneming van goederen (betreft belangrijke wetenschappelijke waarde)
	- De verdwijning heeft een aanleiding die een bewust vertrek of weggelopen uitnodigen zonder dat er sprake is van de voorwaarden uit de categorie 'urgente vermissing'	- Weggelopen uit een inrichting, niet zijnde TBS/PIJ of rechterlijke machtiging, na een conflict of aanleiding waarbij niet direct indicatoren aanwezig zijn van urgente vermissing (nb. de meeste weglopers uit een inrichting keren vaak binnen een dag terug naar de inrichting). - enz

Gelet op het landelijke karakter en de breed gedragen opdracht aan de landelijke werkgroep vermiste personen volgt de werkgroep deze omschrijving van een "urgente vermissing" als een goede invulling van het begrip "zorgwekkende vermissing".

Daarbij zijn de gegeven voorwaarden en voorbeelden behulpzaam om tot de juiste categorisering te komen. De voorwaarden zijn de aanwijzingen rondom de aard van de vermissing op grond waarvan de categorie wordt bepaald. Deze aanwijzingen zijn ter verduidelijking uitgewerkt in een niet-limitatieve lijst van voorbeelden. Hierdoor worden medewerkers gedwongen om een zorgvuldige afweging te maken bij het categoriseren van een melding van een vermissing en het daarop volgend optreden.

In het rapport van de landelijke werkgroep vermiste personen wordt de volgende kernachtige omschrijving gegeven van "urgente vermissingen":

"De vermissing is in complete tegenstelling tot het normale gedrag van de vermiste persoon".

2.1.2 Scope

Hoewel bovenstaande categorisering in principe betrekking heeft op alle vermissingen, wordt in de uiteindelijke procesbeschrijving een aantal soorten vermissingen niet meegenomen. Voor deze vermissingen gelden andere procedures, die bijvoorbeeld op grond van wet- en regelgeving of convenanten met partners worden geregeld.

- **PIJ'ers en TBS'ers:** Wanneer de vermiste persoon een PIJ-er of TBS-er is, valt dit onder de verantwoordelijkheid van het GOO (Groep Opsporing Onttrekkingen). Het GOO is op het moment van schrijven onderdeel van het KLPD en zal in de nieuwe situatie onderdeel blijven van de Eenheid Landelijke Politie (ELP). Het team valt onder de leiding van het Landelijk Parket en is onder meer belast met de opsporing en aanhouding van voortvluchtigen uit een PIJ- dan wel TBS-instelling.
In geval van het vermoeden dat een strafbaar feit de reden is dat de PIJ'er of TBS'er niet terug is gekeerd, kan een TGO worden gestart. Ook in deze gevallen wordt het proces vermiste personen niet gemaakt.
- **Parentale ontvoeringen²** vallen in principe buiten scope van de procesbeschrijving vermiste personen in die gevallen waarbij de omstandigheden aanleiding zijn voor het opstarten van een TGO. Echter, bij een parentale ontvoering is het vaak erg belangrijk om juist in de eerste uren op te treden, zeker als het nog voorkomen kan worden dat de ontvoerende ouder met het kind de grens oversteekt, of met het vliegtuig het land verlaat. Bij het eerst opstarten van een TGO kan kostbare tijd verloren gaan. Gezien de complexiteit van deze materie en het belang van internationale contacten zijn parentale ontvoeringen bij uitstek vormen van vermissingen waarbij, met name in de eerste uren, een beroep wordt gedaan op de specialist vermiste personen en het LBVP. Wanneer deze eerste uren niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd, valt het proces verder onder het (reeds opgestarte) TGO.
- **Personen met een rechtelijke machtiging (RM), een inbewaringstelling (IBS) of een onder toezicht stelling (OTS)** vallen vooralsnog binnen de scope van de procesbeschrijving vermiste personen. Deze groep personen is verantwoordelijk voor een aanzienlijk aantal vermissingen. Kenmerkend voor deze groep is dat het grootste deel van de meldingen (90%) wordt gedaan door de betreffende (zorg)instelling. Vandaar dat er voor is gekozen om deze groep personen als aparte doelgroep binnen de procesbeschrijving vermiste

² Het onttrekken van een kind aan het gezag door (of in opdracht van) één van de ouders, zoals strafbaar gesteld in artikel 279 en 280 WvSr, is een vorm van ontvoering. Men spreekt dan van (internationale) kinderontvoering of parentale ontvoering. Ook een ouder die gedeeld gezag heeft kan zich schuldig maken aan deze vorm van ontvoering als hij/zij de andere oude mogelijkheid ontnemt het door hem/haar gedeelde gezag te kunnen uitvoeren.

personen op te nemen. Gezien de kenmerken van deze groep is er wel een aantal specifieke regels van toepassing. Ook bestaan er al regionale convenanten met zorginstellingen. Dat wil zeggen, er worden specifieke afspraken gemaakt met de instellingen om bij de constatering van een vermissing van één van deze personen een aparte procedure te volgen. Er bestaat vanuit de PG een notitie over het melden van dergelijke vermissingen of ongeoorloofde afwezigheid. Echter, wanneer het urgente vermissingen betreffen met een hoog risico, bijvoorbeeld als gevolg van het noodzakelijk gebruik van medicijnen of suïcidale neigingen, wordt deze groep via het reguliere proces vermiste personen opgepakt.

- Ten slotte is er nog de groep geplaatste jeugdigen die niet de status OTS/VOTS hebben. Ook zij zorgen voor een groot aantal meldingen van vermissingen, en ook zij vallen binnen het proces vermissingen. Maar overeenkomstig hetgeen hierboven is beschreven, geldt dat ook voor deze groep aparte afspraken en dus een aparte beschrijving moet komen vanuit het kader van vermissingen uit (zorg)instellingen.

2.2 FORMULEER EEN AANGEPASTE WERKWIJZE INZAKE ONDERZOEKEN NAAR URGENTE VERMISSINGEN.

De landelijke werkgroep vermiste personen heeft voor de aanpak van urgente en overige vermissingen een aantal cruciale uitgangspunten c.q. primaire aandachtspunten geformuleerd.

Cruciale uitgangspunten:

- I Elke zaak is verschillend, voorkom routine!
- II De eerste 24 uur kunnen cruciaal zijn in het redden van een leven of binnenhalen van de juiste informatie.
- III Zeg nooit; nooit, voorkom tunnelvisie!!!
- IV Wat is het Point Last Seen = de plaats waar de vermiste voor het laatst met zekerheid fysiek werd gezien, denk aan tactische/forensische vluchtige onderzoeksgegevens.
- V Wat is de Last Known Position = laatst gekende plaats en de plaats waarvan het vermoeden is dat de vermiste daar nog is geweest OF waar sporen/aanwijzingen/voorwerpen teruggevonden worden die rechtstreeks naar de vermiste verwijzen.
- VI Monitoring van een vermissing is belangrijk, nieuwe informatie kan een heel ander uitgangspunt geven in de beoordeling van de prioriteit.
- VII Het opvolgen van het werkproces is vereist.

Hiernaast zijn in het kader van de nog verder uit te werken procesbeschrijving de volgende uitgangspunten ten behoeve van de werkwijze geformuleerd:

- Meldingen van burgers kunnen via verschillende kanalen en op verschillende plaatsen bij de organisatie binnen komen.
- Op het moment dat duidelijk is dat het om een melding van een vermissing gaat, treedt het uitvraagprotocol in werking.
- Het uitvraagprotocol heeft tot doel de melding te categoriseren en de meest relevante informatie te verzamelen voor het bepalen van de directe acties.
- Zodra duidelijk is dat het om een urgente vermissing gaat, waarbij direct actie is vereist, wordt de melding doorgezonden naar de meldkamer en wordt door de meldkamer de hulpofficier van justitie (hOvJ) in kennis gesteld. Vervolgens vindt verdere uitvraag plaats.
- Wanneer de melding niet gelijk naar de meldkamer wordt doorgezonden, wordt deze direct aan de hOvJ voorgelegd.
- De hOvJ bepaalt op grond van de tot dan toe verzamelde informatie in welke categorie de melding van de vermissing valt. Dit kan ook een urgente vermissing zijn.
- De hOvJ neemt hiertoe contact op met de specialist vermiste personen, die hem adviseert en ondersteunt.
- Bij een urgente vermissing neemt de hOvJ contact op met de piketofficier om vast te stellen of er een vermoeden is van een misdrijf of dat een misdrijf niet kan worden uitgesloten.
- De hOvJ zet de eerste acties uit en wijst de uitvoeringsverantwoordelijken aan die de melding van de vermiste persoon zullen oppakken. De hOvJ geeft de uitvoeringsverantwoordelijken aanwijzingen voor de meeste effectieve maatregelen bij de betreffende vermissing.
- De hOvJ koppelt de uitvoeringsverantwoordelijke(n) aan de specialist vermiste personen.
- Belangrijk onderdeel bij het oppakken van de vermissing is het uitvragen van de melder naar feiten en omstandigheden rondom de vermissing, alsmede een signalement, telefoonnummers, gebruik sociale

media, bankpasjes et cetera, om zoveel mogelijk aanknopingspunten te verzamelen bij het vinden van de vermiste persoon.

- Wanneer voor, tijdens of na de noodhulpinzet blijkt dat het afhandelen van de vermissing enige tijd zal vergen wordt parallel aan of volgend op de noodhulpinzet de vermissing planmatig en projectmatig door het basisteam opgepakt.
- Afhankelijk van het oordeel van de hOvJ wordt de melder uitgenodigd op het bureau voor verdere uitvraging, of zal de politie zelf ter plaatse gaan.
- Er is niet altijd inzet in de vorm van noodhulp vereist. Zowel in urgente alsook in overige vermissingszaken kan de hOvJ besluiten dat de zaak direct door een basisteam moet worden opgepakt. In geval van een vermoeden van een misdrijf betreft het proces Opsporen, anders is sprake van het proces Hulp verlenen. In elk geval zal er een plan van aanpak worden opgesteld waarin het doel en de uit te voeren activiteiten zijn opgenomen.
- Als het vermoeden rijst dat de vermissing een kapitaal misdrijf betreft, wordt een TGO opgestart. In dat geval gelden de bestaande escalatielijnen en de TGO-structuur.
- De informatie die tijdens de onderzoeksactiviteiten wordt verzameld kan ertoe leiden dat een eerder vermoeden van een misdrijf moet worden losgelaten en de onderzoeksactiviteiten van Opsporen naar Hulp verlenen gaan, met de bijbehorende strafvorderlijke beperkingen. Maar andersom kan er ook een vermoeden van een misdrijf ontstaan, en worden de onderzoeksactiviteiten van Hulp verlenen voortgezet onder Opsporen, met de bijbehorende opsporingsbevoegdheden.
- De achterblijvers van vermissingen waarbij een vermoeden is van een (ernstig) misdrijf krijgen een familierechercheur toegewezen. Voor de achterblijvers van vermissingen zonder dit vermoeden is dit een contactpersoon van het basisteam.
- De familierechercheur en de contactpersoon brengen de achterblijvers in contact met slachtofferhulp voor de sociale en psychologische ondersteuning, alsook de praktische aspecten bij langdurige vermissingen. Zelf informeren de familierechercheur of de contactpersoon de achterblijvers over relevante ontwikkelingen in het onderzoek.
- Vermissingsonderzoeken waarbij men is uitgerechercheerd, worden gemonitord door de regionale specialist vermiste personen. De verantwoordelijkheid voor het onderzoek blijft echter bij het basisteam.

In bijlage 3 is het werkproces vermissingen schematisch weergegeven.

De werkgroep neemt de hiervoor genoemde teksten en de schematische weergave van de werkwijze integraal over.

2.3 BESCHRIJF DE AANPASSING OP DE PROJECTORGANISATIE, WAARBIJ SEPARATE AANDACHT WORDT BESTEED AAN HERIJKING VAN DE INFORMATIEORGANISATIE.

In het rapport van de landelijke werkgroep vermiste personen wordt in hoofdstuk 3.1. een voorstel gedaan voor organisatorische aspecten binnen politiekorpsen en het Openbaar Ministerie. Deze voorstellen houden in dat elk korps een procesmanager vermiste personen³ zou moeten hebben.

De werkgroep ondersteunt de voorstellen ten aanzien van een specialist vermiste personen in elk korps. Bij de vorming van regionale eenheden van de komende Nationale Politie is het wenselijk om in elke regionale eenheid, afhankelijk van het aantal vermissingen, vrijgestelde specialisten vermiste personen aan te stellen. De specialisten dienen te beschikken over voldoende kennis, tijd en mandaat.

Het beschrijven van de projectorganisatie is niet los te zien van het beschrijven van de verschillende verantwoordelijkheden en rolverdelingen. Vandaar dat de projectorganisatie in deze paragraaf niet verder is uitgewerkt, maar in de volgende paragraaf de hele projectorganisatie inclusief taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden is uitgewerkt.

2.4 BESCHRIJF DE VERSCHILLENDE VERANTWOORDELIJKHEDEN EN ROLVERDELING DIE AAN DE ORDE ZIJN.

Geconstateerd is dat in het huidige proces onvoldoende kennis bij betrokkenen is wat betreft de afhandeling van vermissingen. Daarnaast is niet altijd duidelijk waar de uitvoeringsverantwoordelijkheid ligt. In het nieuwe

³ De werkgroep heeft er voor gekozen om de naam specialist vermiste personen te gaan gebruiken. De naamgeving 'specialist vermiste personen' is tijdens de expertsessies ontstaan, omdat dit beter aansluit bij de naamgeving van het nieuwe functiehuis dan procesmanager, projectleider of regiocoördinator. Dit sluit ook aan bij het HBO werk- en denkniveau waaraan de regionale experts zouden moeten gaan voldoen

proces wordt daarom expliciet aandacht besteed aan de rollen en de bijbehorende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. In rapportage notitie benoemen we de rollen en op hoofdlijnen de bijbehorende taken.

2.4.1 (Dienstdoende) Hulpofficier van justitie

De hOvJ heeft een centrale rol in het nieuwe proces. Deze bepaalt de categorisering, zet de eerste acties uit en wijst de uitvoeringsverantwoordelijke(n) aan. Door de categorisering op dit niveau weg te leggen en niet meer bij de intakemedewerker, zal naar verwachting een meer zorgvuldige afweging worden gemaakt. Daarnaast beschikt de hOvJ over het mandaat om acties uit te zetten en een verantwoordelijke aan te wijzen, wat een snelle en gerichte inzet op vermissingen mogelijk maakt. De hOvJ kan zich hierbij laten adviseren door de specialist vermiste personen.

Taken:

- Bepaalt de urgentie van de vermissing.
- Bepaalt of er op- of afgeschaald moet worden.
- Bepaalt of er (nog steeds) wel/geen vermoeden van een misdrijf is.
- Zet de eerste acties uit.
- Is verantwoordelijk voor de verplichte registratie van urgente vermissingen bij het LBVP.
- Wijst op basis van deze beslissingen de uitvoeringsverantwoordelijke(n) aan.
- Schakelt de specialist vermiste personen in.
- Schakelt OvD-P of OvD-R in
- Informeert bij urgente vermissingen de piket officier van het OM
- Informeert bij urgente vermissingen de piketdienst van het KMT
- Informeert de persvoorlichter
- Kan zich bij de beslissingen laten adviseren door de specialist vermiste personen en de rechercheofficier.

2.4.2 Officier van Dienst (OvD-P of OvD-R)⁴

De OvD geeft leiding aan de inzet van de politie bij de vermissingen, wanneer de politie bijvoorbeeld naar de plaats van vermissing gaat, of indien bekend, de point last seen of last known position. In geval er sprake is van een vermoeden van een misdrijf, wordt hiervoor bij voorkeur een beroep gedaan op een OvD met ruime ervaring in de opsporing en met recherchewerk, ook wel een OvD-R genoemd.

Taken:

- Zet acties uit.
- geeft leiding aan de onderzoeksactiviteiten.
- Informeert de hOvJ over in te zetten acties en resultaten.
- Kan zich bij de keuze van de activiteiten laten adviseren door de specialist vermiste personen.
- Houdt piketdienst KMT op de hoogte van de ontwikkelingen ten behoeve van overleg met rechercheofficier

2.4.3 Meldkamer/Operationeel Centrum⁵

Als direct actie nodig is, dan zal dit bij de meldkamer worden weggelegd. De regie ligt bij de centralist van de meldkamer, maar de verantwoordelijkheid voor deze acties ligt bij de hOvJ of de Officier van Dienst.

Taken meldkamer:

- Ontvangt urgente meldingen vermiste personen vanuit alle mogelijke kanalen (112, 0900-8844, balie, internet, agent op straat).
- Informeert de hOvJ over de melding vermiste personen.
- Regisseert de inzet van de noodhulpeenheden (eventueel op aanwijzing van de hOvJ).
- Schaalt indien nodig op conform bestaande escalatieprocedures.

⁴ Hoewel de hOvJ en OvD verschillende rollen zijn, worden zij op dit regelmatig binnen één dienst in één persoon verenigd. Dit geldt zeker voor de kleinere korpsen. Met de inrichting van operationele centra en de vorming van de Nationale Politie moet bekeken worden of dit nog steeds het geval is, en zo ja wat de consequenties (welke risico's) kunnen zijn voor het proces vermiste personen.

⁵ Bij de inrichting van de nationale politie wordt uitgegaan van de inrichting van 11 operationele centra als vervanging van de huidige meldkamers, namelijk één per regionale eenheid en één ten behoeve van de Eenheid Landelijke Politiediensten.

2.4.4 Specialist vermiste personen⁶

De hOvJ beschikt over kennis van vermissingen, maar is vanzelfsprekend geen specialist. Daarom laat deze functionaris zich altijd bijstaan door de specialist vermiste personen. De specialist vermiste personen adviseert over de categorisering, het plan van aanpak en de in te zetten middelen.

Taken:

- Heeft uitgebreide kennis over het onderwerp vermiste personen.
- Is verantwoordelijk voor het verspreiden van deze kennis binnen de regionale eenheid.
- Adviseert de hOvJ, OvJ, OvD en Leider onderzoek over de categorisering en in te zetten onderzoeksactiviteiten.
- Onderhoudt het contact met het LBVP
- Verzoekt tot het inzetten van een amber-alert bij LBVP
- Monitort de langdurige vermissingszaken binnen de regionale eenheid.
- Is gemandateerd om stuurploegen te informeren over gewenste onderzoeksactiviteiten op grond van verzamelde informatie in een (langdurige) vermissingszaak.

2.4.5 Piketofficier van justitie

Bij een vermissing is niet altijd duidelijk of er een vermoeden van een misdrijf is. Daarom wordt de piketofficier altijd op de hoogte gebracht van urgente vermissingen. Samen met de hOvJ bepaalt hij in hoeverre of op grond van de beschikbare informatie een vermoeden van een misdrijf is dan wel zou kunnen zijn. Bij het vermoeden van een misdrijf wordt een opsporingsonderzoek opgestart.

Ook als er bij een urgente vermissing (nog) geen vermoeden is van een misdrijf, dit op voorhand ook niet helemaal kan worden uitgesloten, wordt de piketofficier geïnformeerd en op de hoogte gehouden. Mocht er bij het onderzoek naar de vermiste persoon aanvullende informatie komen, waaruit blijkt dat er wel degelijk een vermoeden van een misdrijf bestaat, dan is de piketofficier al op de hoogte van de zaak en kan deze direct handelen.

Taken:

- heeft mandaat om bijzondere opsporingsmiddelen in te zetten
- heeft mandaat om een opsporingsonderzoek op te starten, ook wanneer nog niet duidelijk is dat het om een misdrijf gaat.
- informeert de rechercheofficier
- overlegt met de rechercheofficier ten behoeve van het adviseren van de hOvJ

2.4.6 Rechercheofficier

De rechercheofficier komt in beeld als adviseur van de piketofficier. De rechercheofficier overlegt met de piketofficier wanneer er duidelijke aanwijzingen voor een misdrijf zijn. Maar ook in geval er nog twijfel is of er sprake is van een of misdrijf. Daarnaast onderhoudt de rechercheofficier contact met de persofficier van justitie en met de parketleiding.

Taken:

- wordt geïnformeerd bij urgente vermissingen door de piketofficier
- kan eventueel worden geïnformeerd door de hOvJ
- wordt geïnformeerd bij alle urgente vermissingen (met en zonder strafvorderlijke component)
- beoordeelt mee of sprake is dan wel zou kunnen zijn van een vermoeden van een misdrijf.
- adviseert de piketofficier
- informeert de persofficier
- informeert de parketleiding
- overlegt bij urgente vermissingen met de piketdienst van het KMT

2.4.7 Basisteams

De basisteams zijn verantwoordelijk voor de vermissingen in hun gebied. Vermissingen zonder strafrechtelijke component worden door het basisteam, inclusief de recherche die hier deel van uitmaakt, zelf afgehandeld. Rechercheurs die deel uit maken van de basisteams voeren dus onderzoeksactiviteiten uit in alle vermissingszaken, dus met, alsook zonder strafvorderlijke component. Bij dergelijke vermissingen wordt een contactpersoon voor de achterblijvers benoemd vanuit het basisteam.

⁶ Dit is een beknopte beschrijving van de belangrijkste taken. Voor een uitgebreid overzicht van de TVB's van de specialist vermiste personen zal een uitgebreide taakomschrijving en functieprofiel worden opgesteld.

Vermisingen waarbij het vermoeden bestaat van een misdrijf worden door de hOVJ toebedeeld conform het geldende toewijzingskader. Hierbij wordt een familierechercheur benoemd als contactpersoon.

Taken:

- verantwoordelijk voor de afhandeling van alle vermissingszaken in hun gebied.
- benoemen een contactpersoon voor achterblijvers.
- kunnen gebruik maken van de kennis van de regionale specialist vermiste personen.
- dragen de periodieke monitoring van het onderzoek over aan de specialist vermiste personen als er geen aanwijzingen meer zijn om op te volgen. De verantwoordelijkheid voor het onderzoek blijft bij het basisteam liggen.

2.4.8 Recherche

De recherche ondersteunt het basisteam wanneer het gaat om het redden van een leven, ongeacht of er sprake is van een vermoeden van een misdrijf. Daarnaast draait het de (opsporings)onderzoeken waarbij sprake is van een vermoeden van een misdrijf, conform het huidige opsporingskader, waaronder de eventuele opschaling naar een TGO.

De keuze of er wel of geen TGO komt, wordt op strategisch niveau door de politie (hoofd regionale recherche) in afstemming met het Openbaar Ministerie (rechercheofficier van justitie) gemaakt. De leidraad hiervoor is de definitie van een TGO-waardig delict. Een TGO-waardig delict is een kapitaal misdrijf, dat diverse verschijningsvormen kent. Het gaat om:

- een (mogelijk) opzettelijk levensdelict;
- een zeer ernstig zedendelict;
- een brandstichting met ernstige gevolgen;
- een gijzeling, ontvoering of een andere misdrijf tegen de lichamelijke integriteit, waarvoor een gevangenisstraf van 12 jaar of meer opgelegd kan worden.

Voor deze misdrijven moet bovendien gelden dat een grote maatschappelijke impact wordt verwacht en geen 'ondubbelzinnig daderschap' kan worden vastgesteld. De (te verwachten) grote maatschappelijke impact kan gelegen zijn in de persoon van het slachtoffer (een minderjarig kind), de omstandigheden waaronder het feit is gepleegd (vermissing), de plaats waar het feit is gepleegd, het aantal slachtoffers en/of de te verwachten publiciteit.

2.4.9 Forensische opsporing

In een vroeg stadium wordt forensisch onderzoek gedaan ten behoeve van identificatie om te voorkomen dat forensische informatie verloren gaat, waardoor geen goede identificatie mogelijk is. Daarnaast kan de FO door het onderzoeken van relevante locaties uitsluiten of er sprake is van een misdrijf.

Taken:

- Voert onderzoek uit op de plaats delict of plaats incident of voor de vermissing relevante locaties bij alle urgente vermissingen met en zonder strafvorderlijke component.
- Informeert en adviseert de teamleider over de onderzoeksactiviteiten.
- Werkt samen met de informatieanalist om tot een integrale analyse van de beschikbare informatie te komen.
- Verzamelt dacty en/of biologisch materiaal voor een DNA profiel en/of odontologische gegevens ten behoeve van een ante mortem dossier (uiterlijk 3 weken na de vermissing maar vóór onomkeerbare gebeurtenissen, zoals het ruimen van een woning of kamer in een instelling).

2.4.10 Gedragsdeskundige

Een andere bron voor informatie over hoe te handelen in geval van een (urgente) vermissing is het gebruik maken van gedragsdeskundigen of –analisten. Op grond van (psychologische) inzichten in het gedrag van vermiste personen, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, kunnen zij mede beoordelen wat voor een vermiste persoon de beste aanpak is.

Diverse korpsen beschikken zelf over gedragsdeskundigen, daarnaast kan het LBVP de specialist vermiste personen in contact brengen met gedragsdeskundigen die in het onderwerp vermiste personen is gespecialiseerd.

Taken:

- Verdiept zich in de informatie omtrent de vermiste persoon
- Beoordeelt of er aanwijzingen zijn om een specifieke aanpak te formuleren

- Adviseert de hOvJ, de specialist vermiste personen of de teamleider TGO over de meest effectieve aanpak in een bepaalde vermissingszaak.

2.4.11 Landelijk Bureau Vermiste Personen (LBVP)

Het LBVP is het nationale expertisecentrum vermiste personen. Daarnaast heeft het bureau een coördinerende rol op landelijk niveau. Tenslotte verzorgt en bewaakt zij de inzet van een aantal landelijke middelen en de inzet van bijzondere opsporingsmiddelen bij vermissingen zonder strafrechtelijke component.

Taken:⁷

- Adviseren van de specialist vermiste personen:
 - o Adviseren over en verzorgen opsporingsberichtgeving.
 - o Adviseren over en verzorgen Amber Alert.
 - o Adviseren over en eventueel coördineren van de inzet van bijzondere opsporingsmiddelen bij niet strafrechtelijke vermissingen.
- Landelijk monitoren van vermissingen ten behoeve van managementinformatie over vermissingszaken in Nederland.
- Onderzoeken van (landelijke) trends bij vermissingen.
- Coördineren en verbinden bij interregionale vermissingen.
- Adviseren en coördineren bij vermissingen van Nederlanders in het buitenland.
- Doen of kennis nemen van (internationaal) wetenschappelijk onderzoek naar vermissingen.
- Verspreiden van kennis onder specialisten vermiste personen.
- Organiseren periodiek overleg vermiste personen.

Recent heeft de minister van Veiligheid en Justitie aan alle korpschefs een brief gezonden over de gewenste grotere rol van het Landelijk Bureau Vermiste Personen van het KLPD (bijlage 3). Deze brief zal in de visie van de werkgroep effect hebben om te komen tot meer aandacht voor de aanpak en het melden van “urgente vermissingen”.

2.4.12 Informatieorganisatie

Goede beslissingen vereisen goede informatie. Daartoe is het van belang alle relevante informatiebronnen te raadplegen en een integrale analyse te maken. Deze rol is belegd bij de informatieorganisatie.

Taken:

- Alle meldkamers/operationele centra beschikken fysiek over een Real Time Intelligence Centrum (RTIC).
- Het verzamelen van informatie van urgente vermissingen die bij de meldkamer worden aangemeld gebeurt door de RTIC.
- Iedere regionale eenheid beschikt over één of meerdere informatieknooppunten.
- Informatieverzoeken over vermissingen die door de hOvJ als urgent zijn aangemerkt en zijn opgepakt door een onderzoeksteam, worden onmiddellijk opgepakt door de informatieknooppunten.

2.4.13 24/7

Er wordt uitgegaan van een 24/7 dekking van alle genoemde partijen. Voor veel van de operationele onderdelen is dit al het geval. Maar dit impliceert ook een 24/7 dekking van het LBVP en de specialist vermiste personen. Hiervoor zal een piketregeling moeten worden ingesteld. Vanuit het oogpunt van efficiency is het wenselijk dat de specialisten samenwerken in een landelijk piket. In die gevallen waar de specialist ter plaatse moet zijn om de adviesrol goed in te kunnen vullen, wordt gewerkt met een regionaal piket.

Met de boven opgesomde rollen en het uitgangspunt van een 24/7 beschikbaarheid voor alle partijen, vervalt de noodzaak tot het in het leven roepen van een landelijke operationele “cel vermiste personen” zoals dat in België het geval is. Door de adviserende en coördinerende rol van het LBVP en het zo dicht mogelijk tegen de operatie aan zetten van de specialisten vermiste personen ontstaat er een inrichting die het best past bij onze eigen organisatie.

De werkgroep gaat akkoord met bovengenoemde beschrijving van de projectorganisatie en de daarbij benoemde taken en verantwoordelijkheden. Wel verdient het nog de voorkeur om de taken en verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de specialist vermiste personen en het LBVP nader uit te werken.

⁷ Dit is een beknopte beschrijving van de belangrijkste taken. Voor een uitgebreid overzicht van de TVB's van het landelijk bureau vermiste personen zal een uitgebreide taakomschrijving en functievooraanwaarden worden opgesteld

2.4.14. Piketdienst KMT/ hoofdofficier van dienst politie.

In de huidige werkwijze met 25 regionale politiekorpsen kent ieder korps een verantwoordelijk lid van het Korps Management Team die op piketbasis beschikbaar en bereikbaar is.

Teneinde invulling te geven aan één van de aanbevelingen van de commissie Leeuwe (schakel de hogere leiding eerder in bij het nemen van beslissingen over bijzondere opsporingsmiddelen, bij het analyseren en beoordelen van de beschikbare informatie en ook bij de communicatie met de media) is het gewenst deze functionaris tijdig in stelling te brengen.

Bij een "urgente vermissing" wordt deze functionaris geïnformeerd door de Ovd-P of Ovd-R.

Deze functionaris pleegt zo nodig overleg met de recherche officier over de gewenste aanpak en de gewenste communicatie.

Hij/zij licht de korpsleiding in, zodat vorm en inhoud gegeven kan worden aan de verantwoordelijkheid van de leden van het driehoeksoverleg.

In de thans bekende plannen voor de inrichting van regionale eenheden van de Nationale Politie is voorzien in de verplichting voor elke regionale eenheid om te realiseren dat gedurende 7 dagen per week 24 uur lang een hoofdofficier van dienst voor de politie aanwezig is. Deze functionaris verricht in de visie van de werkgroep de hiervoor genoemde taken van de piketdienst KMT.

2.4.15. Korpschef c.q. lid korpsleiding/lid regioleiding.

Bij een "urgente vermissing" of een vermissing met een vermoeden van misdrijf wordt deze functionaris (uitgaande van 25 regionale politiekorpsen) geïnformeerd door de piketdienst KMT.

Na ingewonnen informatie wordt zo nodig contact gezocht met de hoofdofficier van justitie en de betrokken burgemeester en wordt gehandeld volgens de werkwijze zoals voorgesteld voor de werkgroep Schneiders (werkgroep 2 ingesteld door de beheersdriehoek van de regiopolitie Zuid-Holland-Zuid).

Bij de start van de Nationale Politie moet hier gelezen worden: een lid van de leiding van de regionale eenheid.

2.5 BESCHRIJF DE SNELHEID WAARMEE OPGESCHAALD DIENT TE WORDEN BINNEN DE EERSTE 24 UUR.

In het rapport "Vermiste Personen" is in de hoofdstukken 2.1. en 2.2. beschreven welke handelingen verricht moeten worden bij een urgente vermissing van een persoon. In hoofdstuk 2.3 is beschreven welke personen of instanties geconsulteerd moeten worden

In hoofdstuk 5.2. van dit rapport wordt gesproken over het opsporingsvakmanschap. In dit hoofdstuk wordt beschreven dat de eerste 24 uur van een vermissingzaak cruciaal zijn. In de eerste 24 uur is er soms onvoldoende tijd om hypothesen en scenario's uitputtend uit te werken. Wel wordt geconstateerd dat het benaderen van een vermissingonderzoek vanuit hypothese en scenario's met daaraan gekoppeld de onderzoeksstrategieën ook nog verder ontwikkeld dient te worden.

In het rapport "Vermiste personen" wordt niet nadrukkelijk gesproken over opschalingvarianten. De al eerder genoemde ad hoc expertgroep is in antwoord op deze vraag gekomen tot onderstaande bevindingen:

2.5.1 Op- en afschaling

De uitgangspunten bij de werkwijze voorzien in opschaling en/of afschaling of escalatielijn. Alle meldingen van een vermissing worden direct aan de hOvJ voorgelegd. De hOvJ bepaalt of het wel of niet om een urgente vermissing gaat en wijst de uitvoeringsverantwoordelijke aan. Dit kan de meldkamer zijn die de benodigde eenheden aanstuurt.

Door de medewerker die de intake doet de mogelijkheid te geven om (in geval van een melding van een vermissing die het vermoeden van een urgentie bij de medewerker oproept waarbij direct actie moet worden ondernomen) meldingen zonder het vooraf informeren van de hOvJ door te zetten naar de meldkamer, wordt eventuele kostbare tijd gespaard. De meldkamer informeert dan zelf de hOvJ en deze bepaalt of de gedane inschatting de juiste is geweest. Mocht de hOvJ (al dan niet in samenspraak met de specialist vermiste personen) tot de conclusie komen dat het om een overige vermissing gaat, kan er altijd worden afgeschaald.

Bij alle vermissingen geldt dat er bepaalde processen zijn die altijd moeten worden uitgevoerd, de zogenaamde kritieke processen. Een overzicht van deze kritieke processen komt in het definitieve rapport.

Binnen de uitgangspunten bij de werkwijze speelt het voortdurend op alle niveaus monitoren van de vermissingen een belangrijke rol bij het op- of afschalen. Bij de verzamelde informatie moet steeds de vraag worden gesteld of deze informatie van invloed is op de huidige categorisering. Niet alleen kan op grond hiervan worden op- of afgeschaald, maar ook kan een vermissing zonder vermoeden van een misdrijf een vermis-

sing met vermoeden van misdrijf worden en andersom. Uitgangspunt is dat er beter eerst te hoog kan worden ingeschat en later afgeschaald, dan andersom. Het gaat immers om het redden van mensenlevens.

Om aan een goede en snelle opschaling te kunnen voldoen:

- moeten in eerste uren alle stappen snel worden doorlopen
- is voldoende niveau in kennis en capaciteit nodig
- vindt opschaling in personele of materiële zin binnen de bestaande hiërarchische lijnen plaats

De beslissingen om extra middelen of extra mensen in te zetten zijn veelal het gevolg van het reageren op een "onderbuikgevoel" van de hOvJ en het KMT-lid belast met piket gecombineerd met politievakmanschap. Bedacht moet worden dat in vermissingen niet alle risico's zijn uit te sluiten door snel op te schalen of door veel te doen. Ook moet overwogen worden dat extra inzet van mensen altijd ten koste gaat van ander werk dat onder handen is. Het besluit om op te schalen kan onderbouwd worden met elementen van een "urgente vermissing".

2.6 WERK BINNEN DE BESTAANDE KADERS, WAARONDER HET NIEUWE LANDELIJK PROTOCOL VERMISTE PERSONEN

De werkgroep is van mening dat het rapportage van de werkgroep Vermiste Personen een prima basis biedt om te gebruiken bij een urgente vermissing van een persoon. De werkgroep vermiste personen verkeerde in de veronderstelling dat naast het rapport vermiste personen ook een nieuw protocol zou worden opgeleverd. Dit is echter niet het geval gebleken, en dus kon aan deze voorwaarde niet worden voldaan. Vandaar dat aan VPP de opdracht is verstrekt om tot een (uitgebreide) procesbeschrijving te komen.

2.6.1 Juridisch kader

Omdat er bij urgente vermissingen niet altijd (direct) sprake is van het vermoeden van een misdrijf, is het op dit moment juridisch niet mogelijk om BOB-middelen in te zetten. Dit terwijl deze middelen wel een belangrijke bijdrage kunnen leveren in het (levend en wel) terugvinden van vermiste personen. Het zou wenselijk zijn dat het juridisch kader wordt uitgebreid, zodat de politie kan beschikken over meer middelen om zo levens te kunnen redden dan wel te voorkomen dat vermiste personen gevaar overkomt.

Specifiek voor vermissingen is dat op voorhand niet altijd duidelijk is wat er aan de hand. Soms zijn er geen aanwijzingen dat er sprake is van een misdrijf, maar kan het ook niet worden uitgesloten. In deze gevallen is het wenselijk dat informatie tijdig kan worden veilig gesteld, ook al is er nog geen juridische bevoegdheid om deze informatie te gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan het veilig stellen van de telefoon en computer van de vermiste. Zo kan worden voorkomen dat informatie verdwijnt, dan wel wordt gecontamineerd.

2.6.2 Koppelvlakken

Het proces vermiste personen raakt daarnaast nog een aantal andere processen. Deze zogenaamde koppelvlakken zijn als volgt:

- Proces Lijkdelen
- Proces Waterlijken
- 116 000 (Europees noodnummer van Childfocus)
- Samenwerking Slachtofferhulp (en overige partners zoals Rode Kruis, Leger des Heils of TROS Vermist).
- Vermiste vrouwen (eventueel met kinderen) die mogelijk in een (anoniem) opvanghuis verblijven.

In de definitieve procesbeschrijving zal naar deze koppelvlakken worden verwezen. Een procesbeschrijving van deze koppelvlakken valt buiten de scope van de procesbeschrijving voor de aanpak van een melding van een vermiste persoon. De definitieve procesbeschrijving is gericht op de conceptinrichting van de nationale politie zoals deze nu bekend is, namelijk geografische eenheden met robuuste basisteams die zoveel mogelijk zaken zelf, dichtbij de burger zullen oppakken.

3 IMPLEMENTATIE

Het nieuwe proces kan niet zonder meer worden ingevoerd. Eerst zal aan een aantal randvoorwaarden moeten worden voldaan. Denk hierbij aan:

- Aanstellen specialisten vermiste personen in elke regio
- Piketregeling LBVP
- Piketregeling specialist vermiste personen (regionaal)
- Piketregeling specialist vermiste personen (nationaal)
- Aanpassing checklists, uitvraagprotocol en andere hulpmiddelen
- Aanpassingen in de ICT ondersteuning door te zorgen voor een systeem voor het beheer van vermiste personenzaken
- Uniformeren van formulieren
- Informeren van alle medewerkers over werkwijze
- Scholing van medewerkers op alle niveaus, maar de hOvJ en specialist vermiste personen in het bijzonder

Om de volledige impact in kaart te brengen en mede een advies te kunnen geven over de implementatiestrategie is een nadere analyse vereist. In het eindrapport van VPP zal hiertoe een uitgebreidere aanzet worden gegeven. Vooruitlopend hierop lijkt de invoering van de voorgestelde maatregelen van dien aard dat het de werkgroep aanbeveelt om dit onder leiding van een landelijk programmamanager te laten plaatsvinden. Een en ander leidt tot een nieuw kader voor vermissingen. De op te leveren procesbeschrijving zal zowel via de lijn van de politie alsook via het OM moeten worden geïmplementeerd.

De werkgroep adviseert:

1. Het afronden door VPP van het traject dat zal leiden tot een uitgebreide procesbeschrijving.
2. Procesbeschrijving vormt de basis voor het nieuwe kader voor vermissingen bij politie en OM.
3. De procesbeschrijving wordt als standaard werkwijze in alle regionale eenheden van de nationale politie aanvaard.
4. De aanbeveling van een wetswijziging ten behoeve van met name de bevoegdheden van de politie en het OM bij vermissingen waarbij een misdrijf niet direct evident is.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Op grond van hetgeen hierboven is weergegeven komt de werkgroep tot de volgende conclusies en aanbevelingen.

4.1 CONCLUSIES

1. Er wordt een nieuwe categorisering voor vermiste personen voorgesteld, waarbij er wordt uitgegaan van twee categorieën, namelijk “urgente vermissingen” en “overige vermissingen”. Essentieel bij het vaststellen van een urgente is vermissing is naast diverse concrete aanwijzingen vooral ook de vraag of de vermissing in totale tegenstelling is tot het normale gedrag van deze persoon.
2. Er zijn uitgangspunten geformuleerd ten behoeve van een uitgebreide procesbeschrijving. Deze procesbeschrijving zal door het VPP in januari 2012 worden opgeleverd.
3. In de projectorganisatie is een belangrijke rol weggelegd voor de hOvJ. Deze hOvJ kan zich echter laten adviseren en ondersteunen door een specialist vermiste personen. Daarnaast is het LBVP dat in grote mate fungeert als kenniscentrum en op zijn beurt de specialist vermiste personen kan adviseren en ondersteunen.
4. Naast de specialist vermiste personen en het LBVP bestaat de projectorganisatie bij een vermissing geheel uit de bestaande inrichting van de politieorganisatie. Het werk wordt zo dicht mogelijk neergelegd daar waar het ook gebeurt. Hierdoor krijgen de basisteams een belangrijke operationele rol bij het oppakken van vermeldingen van vermissingen. Daarnaast worden de recherche en de FO ook ingezet bij vermissingen waarbij (nog) geen strafvorderlijke component aanwezig is. Bij (vermoeden van) kapitale delicten wordt gebruik gemaakt van de bestaande TGO-structuur.
5. De opschaling bij meldingen van vermissingen verlopen grotendeels via bestaande opschalingskanalen. Cruciaal is dat de hOvJ altijd direct geïnformeerd wordt over alle vermissingen. De hOvJ bepaalt dan de categorie. Belangrijk daarbij is wel dat de medewerker die de intake van de melding doet bij een vermoeden van een urgente vermissing gelijk de meldkamer mag waarschuwen, om zo veel mogelijk tijd te besparen. De hOvJ wordt daarna alsnog zo snel mogelijk geïnformeerd om de urgentiebepaling van de melding alsnog te beoordelen en eventueel bij te stellen.
6. Van de bestaande kaders is al door de landelijke werkgroep vermiste personen geconstateerd dat met name het juridische kader remmend werkt op de aanpak van meldingen van vermissingen waarbij geen strafvorderlijke component aanwezig is.
De nog op te leveren procesbeschrijving vermiste personen levert uiteindelijk nieuwe kaders voor de aanpak van vermiste personen
7. Een vermissing met een “urgent karakter” dient beleidsmatig hoge prioriteit te krijgen. Dit dient tot uitdrukking te komen in zowel de beleidsplannen van de regionale eenheden als in de dagelijkse politiepraktijk. Dit laatste blijkt uit het inschakelen van beleidsmatig verantwoordelijken en opschaling in personele zin.

4.2 AANBEVELINGEN

De werkgroep beveelt de beheersdriehoek van de regiopolitie Zuid-Holland-Zuid aan in te stemmen met het voorliggende rapport, waarin een nieuwe categorisering en een nieuwe projectorganisatie wordt voorgesteld.

Tevens beveelt aan dat de hoofdofficier van justitie het rapport aanbiedt aan het College van Procureurs-Generaal en Korpschef het rapport aanbiedt aan de voorzitter van de Board Opsporing van de Raad van Korpschefs.

5 BIJLAGEN

BIJLAGE 1: Opdracht aan de werkgroep

Opdrachten werkgroepen n.a.v. evaluatieonderzoek vermissing Milly Boele

Inleiding

Naar aanleiding van het rapport 'evaluatieonderzoek naar aanleiding van de vermissing van Milly Boele' d.d. 3 april 2011 heeft de beheersdriehoek van de politieregio Zuid-Holland-Zuid besloten twee werkgroepen in te stellen ten behoeve van uitwerking van de daarin opgenomen aanbevelingen.

Opdracht werkgroep 1 'Werkwijze en projectorganisatie zorgwekkende vermissingen'

- Definieer het begrip 'zorgwekkende vermissing'.
- Formuleer een aangepaste werkwijze inzake onderzoeken naar urgente vermissingen.
- Beschrijf de aanpassing op de projectorganisatie, waarbij separate aandacht wordt besteed aan herijking van de informatieorganisatie.
- Beschrijf de verschillende verantwoordelijkheden en rolverdeling die aan de orde zijn.
- Beschrijf de snelheid waarmee opgeschaald dient te worden.
- Werk binnen de bestaande kaders, waaronder het nieuwe Landelijk Protocol Vermiste Personen.

Opdracht werkgroep 2 'Werkwijze en samenwerking communicatie en voorlichting bij ernstige incidenten met verdenking van ernstig misdrijf en maatschappelijke onrust'

Beschrijf de werkwijze en samenwerking op het terrein van communicatie en publieksvoorlichting van openbaar bestuur, OM en politie in geval sprake is van ernstige incidenten, waarbij tevens sprake is van een verdenking van een ernstig misdrijf (misdrijven) en waardoor maatschappelijke onrust ontstaat, is ontstaan of dreigt te ontstaan op regionaal of landelijk terrein.

Opdrachtgever:

Opdrachtgever is de beheersdriehoek van de politieregio Zuid-Holland-Zuid.

Opdrachtnemers:

Opdrachtnemers zijn twee werkgroepen bestaande uit:

Werkgroep 1:

Mevr. J. ten Hoop (voorzitter)	plv hovj OM Rotterdam-Dordrecht
Dhr. H. van der Meijden	recherche ovj OM Rotterdam-Dordrecht
Mevr. G. Willink	hoofd DREO politie Zuid-Holland-Zuid
Dhr. M. van Bochove	hoofd Centrum Versterking Opsporing
Dhr. N. Slikboer (secretaris)	chef stafbureau korpsleiding politie Zuid-Holland-Zuid

Werkgroep 2:

Dhr. B.B. Schneiders (voorzitter)	burgemeester Haarlem en voorzitter Nederlands Genootschap van Burgemeesters
Mevr. A.E. Koopmanschap	burgemeester Diemen
Dhr. K. Tigelaar	burgemeester Oud-Beijerland
Dhr. W. Jong	Nederlands Genootschap van Burgemeesters
Dhr. E.J.V. Pols	pers ovj OM Rotterdam-Dordrecht
Dhr. E. Schievink	hoofd persvoorlichting Parket-Generaal
Dhr. R. Looije	voorlichter N.P.I.
Mevr. C. W. ter Linde	voorlichter gemeente Dordrecht
Mevr. D. Karremans	voorlichter politie Zuid-Holland-Zuid
Dhr. J. Janse	districtschef politie Zuid-Holland-Zuid
Mevr. P.W.E. Patricia Fokkenrood- Wijsman (secretaris)	beleidsmedewerker O.M. Rotterdam-Dordrecht

Kaders.

Opdrachtnemers rapporteren schriftelijk aan de opdrachtgever. Opdrachtgevers krijgt de gelegenheid om haar reactie te geven op het conceptrapport alvorens de definitieve versie wordt gecommuniceerd.

- Opdrachtnemers presenteren de eindrapporten 15 november 2011 aan de opdrachtgever.
- Opdrachtgever communiceert de uitkomsten van de onderzoeken volgens een nader te bepalen strategie.
- De uitkomsten van de onderzoeken zullen mogelijk de basis vormen voor opname in landelijke richtlijnen.

Opdracht verstrekt door:

Korpsbeheerder regiopolitie Zuid-Holland-Zuid
drs. A.A.M. Brok,

Hoofdofficier van justitie, arrondissement Dordrecht,
mr. G.P. van de Beek,

Korpschef regiopolitie Zuid-Holland-Zuid,
mr. ing. T. Visscher EMPM,

Dordrecht, 13 juli 2011

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

de korpsbeheerders
c.c. de korpschefs

Politie
Bestuur en Organisatie

Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
mw. drs. P.H. van Toorn
T 070-4268576
pia.toorn@dgv.minvenj.nl

Kenmerk
2011-2000502705

Datum 8 november 2011
Betreft Meldingsplicht persoonsvermissingen en expertiseopbouw

Bijlagen
1

Hierbij vraag ik uw aandacht voor het volgende.

Bijgaand treft u mijn brief aan de Tweede Kamer aan van 31 oktober 2011 over het functioneren van en de regie op de inzet van Amber Alert. In deze brief kondig ik per direct een meldingsplicht aan van de regionale korpsen aan het KLPD van de meest urgente vermissingen. Tevens dient een snelle opbouw van expertise plaats te vinden op het terrein van persoonsvermissingen, onder meer door de instelling van coördinatoren. Dit dient binnen alle regionale eenheden op uniforme wijze te gebeuren. Hierbij vraag ik u om een functionaris binnen uw korps aan te wijzen als coördinator persoonsvermissingen die betrokken is bij de opbouw van expertise op het terrein van persoonsvermissingen in uw korps. De verantwoordelijkheid voor de behandeling van een persoonsvermissing blijft uiteraard bij de korpsen. Het KLPD heeft een adviserende functie.

Het KLPD neemt volgende week contact op met uw korps om praktische informatie te geven over:

- de beoordeling van persoonsvermissingen,
- welke soort persoonsvermissingen gemeld moet worden,
- de manier van melden,
- binnen welke tijdspanne en
- aan welke dienst van het KLPD.

De expertise die het KLPD kan bieden is in grote lijnen als volgt:

- overleg over de te volgen strategie, het plaatsen van de vermissing op de website en het gebruik van interne informatiesystemen van Ipol;
- adviseren over de inzet van (sociale) media en amber alert;
- de inzet van bijzondere middelen als helikopters, duikers, speurhonden etc.
- het leggen van internationale contacten;
- de registratie van de meldingen en de veredeling van deze gegevens;
- het adviseren over het eventueel veilig stellen van DNA en contact met het NFI;
- 7 maal 24 uur bereikbaarheid.

Het KLPD zal contact onderhouden met uw coördinator persoonsvermissingen over de lopende vermissingen in uw korps.

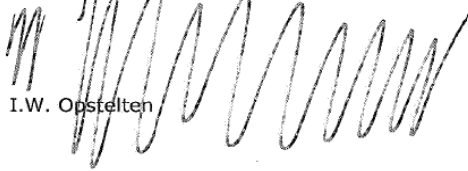
Een landelijke werkgroep van regionale politie, KLPD en openbaar ministerie is op het moment bezig om het werkproces van persoonsvermissingen uit te werken voor de nationale politie. Volgend jaar organiseer ik een landelijke expertmeeting over persoonsvermissingen waarvoor ik het KLPD en alle coördinatoren uit de regionale eenheden zal uitnodigen.

Datum
8 november 2011
Kenmerk
2011-2000502705

Ik vertrouw op uw medewerking.

Hoogachtend,

De Minister van Veiligheid en Justitie,

I.W. Opstelten

Bijlage 3: Concept processchema vermissingen

